

Disrupting Inequality with Financial Technology: A New Pathway to Thailand's Economic Growth

Kobkan Panphong^{1*} Jinjutha Phasuk² Chintana Ainthachak² Nattakan Shusod²
Ploychompoo Sarnphoka² Rinrada Luadthainarong² and Saranchana Khoeiarsa²

¹ Department of Applied Economics, Faculty of Economics at Sriracha, Kasetsart University Sriracha Campus, Thailand

² Bachelor of Economics, Faculty of Economics at Sriracha, Kasetsart University Sriracha Campus, Thailand

* Corresponding author. E-mail: kobkan.pa@ku.th

ABSTRACT

This academic article aims to present the role of Financial Technology (FinTech) in fostering economic growth and reducing income inequality in Thailand. Drawing upon the frameworks of Endogenous Growth Theory and the Kuznets Curve, the study highlights how FinTech serves as a crucial mechanism to enhance financial inclusion, particularly for vulnerable populations such as low-income earners, rural communities, and informal workers. FinTech increases economic efficiency, lowers transaction costs, and promotes financial innovation. However, the expansion of FinTech also faces challenges including regulatory limitations, cybersecurity risks, and digital skill disparities. This article proposes policy recommendations for sustainable FinTech development to advance Thailand's economy toward equity and inclusivity.

Keywords: Financial Technology, Economic Growth, Inequality

พลิกสมการความเหลื่อมล้ำด้วยเทคโนโลยีทางการเงิน: เส้นทางใหม่สู่การเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย

กอบกาญจน์ บัณฑิต* จินต์จุฑา ภาสขุ² จินตนา อินทจักร² ณัฐกานต์ ชุสศ² พลอยชมพู สารโกคา²
 รินรดา เลือดไทยณรงค์² และ สรัลขนา เคยอาษา²

¹ ภาควิชาเศรษฐศาสตร์ประยุกต์ คณะเศรษฐศาสตร์ ศรีราชา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตศรีราชา ประเทศไทย

² หลักสูตรเศรษฐศาสตร์บัณฑิต คณะเศรษฐศาสตร์ ศรีราชา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตศรีราชา ประเทศไทย

* Corresponding author. E-mail: kobkan.pa@ku.th

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอบทบาทของเทคโนโลยีทางการเงินที่มีต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและการลดความเหลื่อมล้ำทางรายได้ในประเทศไทย โดยอธิบายผ่านกรอบแนวคิดของทฤษฎีการเจริญเติบโตจากภายในและเส้นโค้งคูชเนตส์ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า เทคโนโลยีทางการเงินเป็นกลไกสำคัญในการส่งเสริมการเข้าถึงบริการทางการเงินของประชาชน โดยเฉพาะกลุ่มเปราะบาง เช่น ผู้มีรายได้น้อย ประชาชนในพื้นที่ห่างไกล และแรงงานนอกระบบ ทั้งนี้เทคโนโลยีทางการเงินยังช่วยเพิ่มประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจ ลดต้นทุนในการทำธุรกรรม และส่งเสริมนวัตกรรมในระบบการเงิน อย่างไรก็ตาม การขยายบทบาทของ เทคโนโลยีทางการเงินยังเผชิญความท้าทายหลายด้าน เช่น ข้อจำกัดด้านกฎระเบียบ ความมั่นคงทางไซเบอร์ และความเหลื่อมล้ำด้านทักษะดิจิทัล บทความนี้จึงเสนอข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อสนับสนุนการพัฒนาเทคโนโลยีทางการเงินอย่างยั่งยืน เพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทยไปสู่ความเสมอภาคและทั่วถึงมากยิ่งขึ้น

คำสำคัญ: เทคโนโลยีทางการเงิน, การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ, ความเหลื่อมล้ำ

© 2025 JSDP: Journal of Spatial Development and Policy

บทนำ

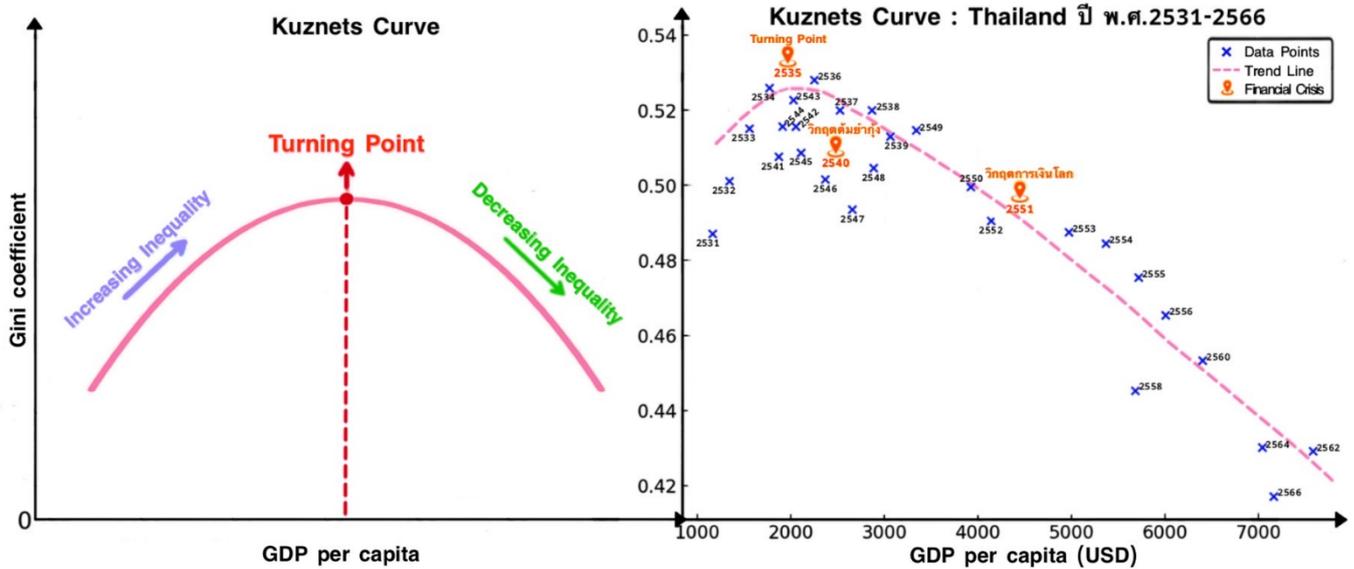
ก่อนที่เทคโนโลยีจะเข้ามามีบทบาทสำคัญต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ โครงสร้างระบบทางการเงินเป็นอีกหนึ่งภาคส่วนที่ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลง เนื่องจากในหลายประเทศยังถูกครอบงำโดยสถาบันการเงินแบบดั้งเดิมที่มีข้อจำกัดด้านการเข้าถึงและความเหลื่อมล้ำทางการเงิน แสดงให้เห็นถึงความเปราะบางในยามเกิดวิกฤตทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะในช่วงวิกฤตการเงินโลกในปี พ.ศ. 2551 ที่มีจุดเริ่มต้นจากปัญหาสินเชื่อนานาชาติในสหรัฐอเมริกาจนลุกลามเข้าสู่ธนาคารและสถาบันการเงินทั่วโลก ทำให้ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจมหภาคอย่างรุนแรง (Roubini & Mihm, 2010)

เทคโนโลยีทางการเงิน (Financial Technology: FinTech) คือ การนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการทำธุรกรรมทางการเงิน เช่น จ่าย โอน และชำระค่าสินค้า รวมถึงการสร้างธุรกิจใหม่ที่ใช้เทคโนโลยีในการดำเนินการ (สิริภรณ์ จรุงศรีอภิสิทธิ์, 2561) เข้ามามีบทบาทสำคัญในการเปลี่ยนแปลงรูปแบบของการให้บริการทางการเงิน โดยมุ่งเน้นการลดข้อจำกัดเดิมและขยายโอกาสให้ประชาชนสามารถเข้าถึงบริการทางการเงินได้อย่างทั่วถึงมากยิ่งขึ้น ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดเจน ได้แก่ M-Pesa ของประเทศเคนยา ซึ่งเปิดตัวในปี พ.ศ. 2550 โดยบริษัท Safaricom เพื่อให้ประชาชนสามารถทำธุรกรรมทางการเงินได้ผ่านโทรศัพท์มือถือโดยไม่ต้องใช้บัญชีธนาคาร (Jack & Suri, 2014) ระบบดังกล่าวได้รับการยอมรับว่าเป็นหนึ่งในกรณีศึกษาที่ประสบความสำเร็จในการใช้เทคโนโลยีทางการเงิน เพื่อแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการเงิน ซึ่งระบบนี้มีส่วนช่วยให้ครัวเรือนจำนวนมากในเคนยาสามารถบริหารจัดการความเสี่ยงทางการเงินได้ดียิ่งขึ้น (Jack & Suri, 2016)

เทคโนโลยีทางการเงินถือเป็นทางเลือกหนึ่งที่น่าสนใจ ในการนำมาใช้กับบริบทของประเทศไทย เนื่องจากโครงสร้างทางเศรษฐกิจและสังคมไทยยังมีช่องว่างในการเข้าถึงบริการทางการเงินอย่างชัดเจน แม้ธนาคารพาณิชย์ไทยจะพัฒนามาอย่างต่อเนื่องในอดีต แต่บริการทางการเงินก็ยังไม่เปิดกว้างสำหรับทุกคน โดยเฉพาะกลุ่มคนที่อยู่นอกระบบหรืออยู่ในพื้นที่

ทางไกลซึ่งขาดโครงสร้างพื้นฐาน เช่น สาธารณอาคาร หรือระบบเครดิตที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งถูกมองข้ามจากระบบธนาคารแบบดั้งเดิม ทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำทางการเงินอย่างต่อเนื่อง เทคโนโลยีทางการเงินจึงเข้ามามีบทบาทในฐานะตัวกลางใหม่ที่ทำลายข้อจำกัดเดิม ด้วยการใช้นวัตกรรมลดต้นทุนการให้บริการ เพิ่มความเร็ว และขยายการเข้าถึงสู่กลุ่มที่ไม่เคยเข้าถึงได้มาก่อน เสมือนเป็นเครื่องมือเชิงโครงสร้างที่เปิดโอกาสทางเศรษฐกิจให้กับผู้ที่เคยถูกกีดกันจากระบบเดิม ลดความเหลื่อมล้ำทางการเงิน และช่วยวางรากฐานของการพัฒนาเศรษฐกิจ (Ozili, 2018)

วิกฤตต้มยำกุ้งในปี พ.ศ. 2540 ซึ่งเป็นผลจากฟองสบู่ทรัพย์สินและภาระหนี้ต่างประเทศ ได้สะท้อนจุดเปราะบางของโครงสร้างระบบการเงินไทยในขณะนั้น (Radelet & Sachs, 1998) ซึ่งวิกฤตต้มยำกุ้งในปี พ.ศ. 2540 นำไปสู่การปฏิรูประบบการเงินครั้งใหญ่ เช่น การปรับโครงสร้างองค์กรกำกับดูแล การส่งเสริมความเข้มแข็งของสถาบันการเงิน และการเปิดเสรีทางการเงินมากขึ้น การปฏิรูปเหล่านี้สามารถวิเคราะห์และทำความเข้าใจได้ผ่านกรอบแนวคิดเส้นโค้งคูเซตส์ (Kuznets Curve) ซึ่งชี้ให้เห็นว่าในระยะเริ่มต้นของการเติบโตทางเศรษฐกิจ ความเหลื่อมล้ำมักเพิ่มขึ้นก่อนที่จะแปรกลับลดลงเมื่อระบบเศรษฐกิจและสถาบันต่าง ๆ มีพัฒนาการและเปิดกว้างมากขึ้น ในกรณีของไทยวิกฤตในปี พ.ศ. 2540 นี้ เปรียบเสมือนจุดเปลี่ยนสำคัญที่นำไปสู่การปฏิรูปเพื่อกระจายโอกาสทางเศรษฐกิจให้ครอบคลุมมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับเส้นโค้งคูเซตส์ที่ชี้ให้เห็นว่า “ความเหลื่อมล้ำทางรายได้จะเพิ่มขึ้นในระยะเริ่มต้นของการเติบโต ก่อนจะค่อย ๆ ลดลงเมื่อโครงสร้างเศรษฐกิจมีความทั่วถึงและยั่งยืนมากขึ้น” (Kuznets, 1955) ภายใต้อิทธิพลดังกล่าวเทคโนโลยีทางการเงิน จึงกลายเป็นกลไกเร่งการเข้าถึงทางการเงิน เชื่อมโยงกับตัวชี้วัดสำคัญอย่าง GDP per Capita และ Gini Coefficient ซึ่งสะท้อนทั้งศักยภาพในการเติบโตและระดับความเหลื่อมล้ำอย่างเป็นรูปธรรม (Wang, 2024) การลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจและการเงินหลังวิกฤตจึงไม่เพียงช่วยพลิกฟื้นระบบ แต่ยังวางรากฐานให้กับการเติบโตที่ทั่วถึงและยั่งยืนของเศรษฐกิจไทย (Nabi & Shivakumar, 2001; Khera et al., 2021)

ภาพที่ 1 เส้นโค้งคูเซตส์ (Kuznets Curve) ตามทฤษฎี เปรียบเทียบกับกรณีของประเทศไทย ที่มา: คณะผู้จัดทำ (2568) โดยใช้ข้อมูลจาก วริธฐา บุญทาวงศ์ (2562); World Bank (2023)

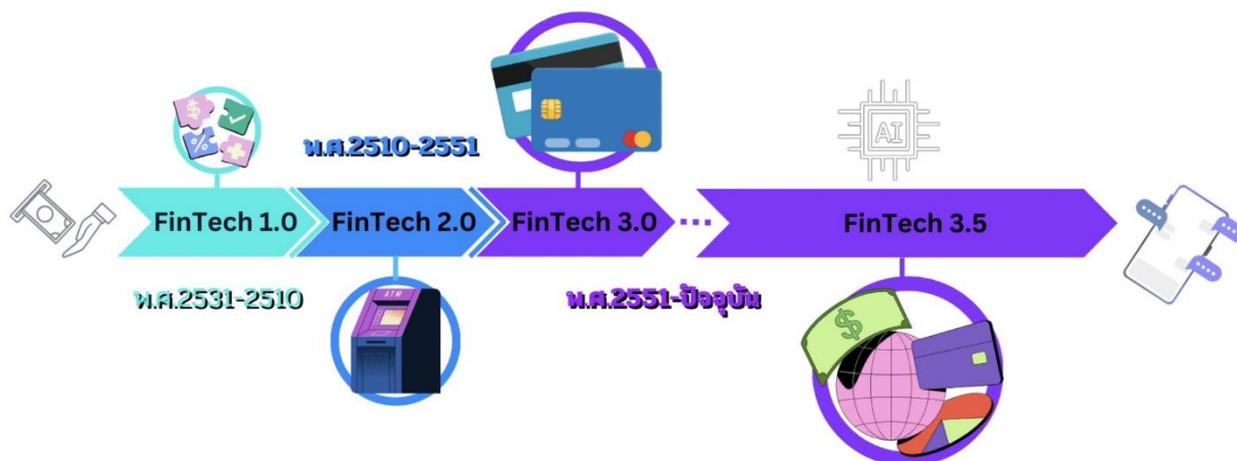
แนวโน้มของประเทศไทยในช่วงปี พ.ศ. 2531 ถึง พ.ศ. 2566 สะท้อนให้เห็นรูปแบบของเส้นโค้ง Kuznets อย่างชัดเจน โดยในช่วงแรกก่อนการพัฒนาทางเศรษฐกิจ (ก่อนปี พ.ศ. 2535) เมื่อ GDP per Capita เพิ่มขึ้น ความเหลื่อมล้ำก็เพิ่มขึ้นตามไปด้วย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดที่ว่า การเติบโตในระยะแรกการกระจุกตัวอยู่ในกลุ่มคนบางกลุ่มเท่านั้น ต่อมาเมื่อเศรษฐกิจเติบโตถึงจุดหนึ่ง (ปี พ.ศ. 2535) ประเทศไทยจึงเข้าสู่จุด Turning Point ระยะเวลาที่เป็นจุดวกกลับของเส้นโค้งคูเซตส์ เนื่องจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีทำให้ประสิทธิภาพการผลิตเพิ่มขึ้น การส่งเสริมการศึกษา และนโยบายภาครัฐที่สนับสนุนการกระจายรายได้ โดยประเทศไทยมีลักษณะของความเหลื่อมล้ำที่ลดลงอย่างต่อเนื่อง พร้อมกับ

การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ สะท้อนจากตัวเลข GDP per capita ที่เพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตามผลกระทบจากวิกฤตเศรษฐกิจที่สำคัญ เช่น วิกฤตต้มยำกุ้งในปี พ.ศ. 2540 และวิกฤตการเงินโลกในปี พ.ศ. 2551 ที่ทำให้ระดับ GDP per Capita นั้นมีการเปลี่ยนแปลงลดแบบชั่วคราว คือเกิดขึ้นเพียงในช่วงวิกฤต ไม่ได้สะท้อนแนวโน้มในระยะยาว และเป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นโดยรวมทั้งประเทศ ไม่ได้จำกัดอยู่เฉพาะบางพื้นที่หรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ซึ่งแนวโน้มในภาพรวมยังคงแสดงให้เห็นว่าประเทศกำลังเดินหน้าเข้าสู่ระยะของการพัฒนาเศรษฐกิจที่ความเหลื่อมล้ำลดลง สอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีของ Kuznets (1955) ที่คาดว่าเมื่อเศรษฐกิจเติบโตถึงระดับหนึ่ง ความเหลื่อมล้ำจะเริ่มลดลง

ปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่มีบทบาทต่อการเปลี่ยนแปลงของความเหลื่อมล้ำในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา คือ การพัฒนาและการเข้าถึงของเทคโนโลยีทางการเงิน ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ช่วยลดข้อจำกัดทางการเงิน เพิ่มโอกาสในการเข้าถึงบริการทางการเงินให้กับประชาชนอย่างทั่วถึงมากยิ่งขึ้น และยังเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งเสริมคุณภาพชีวิตทางเศรษฐกิจในระดับครัวเรือนและสังคมโดยรวม ทั้งยังมีแนวโน้มช่วยลดความเหลื่อมล้ำทางรายได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มผู้มีรายได้น้อยซึ่งได้รับประโยชน์จากการเข้าถึงแหล่งทุนทางเลือก บริการออมทรัพย์ และเครื่องมือทางการเงินที่ช่วยส่งเสริมการบริหารจัดการรายได้และค่าใช้จ่ายอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

บทความวิชาการนี้จึงมุ่งอธิบายบทบาทของเทคโนโลยีทางการเงิน ที่ส่งผลต่อความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและการเข้าถึงบริการทางการเงินในประเทศไทย เพื่อสะท้อนให้เห็นว่า เทคโนโลยีทางการเงินไม่ใช่เพียงเครื่องมือที่ช่วยให้เกิดความสะดวกในการทำธุรกรรมเท่านั้น แต่ยังเป็นกลไกเชิงระบบ ที่ช่วยส่งเสริมความมั่นคงทางเศรษฐกิจของครัวเรือน สร้างความเสมอภาคในการเข้าถึงโอกาส และยกระดับคุณภาพชีวิตในระยะยาว อันเป็นพื้นฐานสำคัญของการพัฒนาที่ยั่งยืนในระดับชาติและระดับโลก โดยปรากฏให้เห็นความเชื่อมโยงกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ (United Nations, 2015) ในหลากหลายมิติ ได้แก่ เป้าหมายที่ 1 การขจัดความยากจน เป้าหมายที่ 8 การจ้างงานที่มีคุณค่าและการเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน เป้าหมายที่ 9 การส่งเสริมอุตสาหกรรม นวัตกรรม และโครงสร้างพื้นฐาน และเป้าหมายที่ 10 การลดความไม่เสมอภาค

พัฒนาการของเทคโนโลยีทางการเงิน

ภาพที่ 2 พัฒนาการของเทคโนโลยีทางการเงิน

คำว่า “เทคโนโลยีทางการเงิน” หรือ “FinTech” ถูกนำมาใช้ครั้งแรกในช่วงทศวรรษที่ 1990 โดยกลุ่มบริษัท Citigroup ในโครงการ Financial Services Technology Consortium ซึ่งจัดขึ้นเพื่อส่งเสริมความร่วมมือด้านเทคโนโลยีของธนาคารกับบุคคลภายนอก (Arner et al., 2015)

พัฒนาการของเทคโนโลยีทางการเงิน แบ่งออกเป็น 4 ยุคหลัก ยุคแรกเริ่มขึ้นในช่วงประมาณปี พ.ศ. 2409 ถึง พ.ศ. 2510 เป็นยุคเริ่มต้นของการใช้เทคโนโลยีมาสนับสนุนระบบการเงินแบบดั้งเดิม เทคโนโลยีที่ใช้ยังจำกัดอยู่เฉพาะในองค์กร

ขนาดใหญ่ เช่น ธนาคารกลางหรือธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ ช่วงนี้สามารถเรียกได้ว่าเป็นยุค FinTech 1.0 ยุคที่สองเริ่มต้นในปี พ.ศ. 2510 พัฒนาการของดิจิทัลเทคโนโลยีของการสื่อสารและการประมวลผลของธุรกรรม ได้เปลี่ยนแปลงการเงินจากรูปแบบของอุตสาหกรรมแอนะล็อกเป็นดิจิทัลเพิ่มสูงขึ้น เริ่มเห็นการใช้เทคโนโลยีในระดับผู้บริโภค เช่น การเปิดตัวเครื่องกดเงินสดอัตโนมัติ (ATM) บัตรเครดิต และระบบธนาคารออนไลน์ การบริการทางการเงินในประเทศพัฒนาแล้วได้ใช้ประโยชน์จากกระแสโลกาภิวัตน์เป็นอย่างสูง และเริ่มมีช่องทางบริการผ่านอินเทอร์เน็ต ในช่วงระยะเวลาดังกล่าวนิยามได้ว่าเป็นยุค FinTech 2.0 ช่วงเวลาต่อมานับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2551 ซึ่งนิยามได้ว่าเป็นยุค FinTech 3.0 การนำเทคโนโลยีทางการเงินมาใช้ได้ถูกจำกัดเฉพาะสถาบันการเงินแบบดั้งเดิม บริษัทสตาร์ทอัพที่เกิดขึ้นใหม่และบริษัทเทคโนโลยีที่มีชื่อเสียงได้เริ่มที่จะนำเสนอผลิตภัณฑ์ทางการเงินและบริการสู่ภาคธุรกิจและบุคคลทั่วไป มีการพัฒนา Mobile Payment และการใช้เทคโนโลยีบล็อกเชน (Blockchain) ส่วนในยุค FinTech 3.5 นับตั้งแต่ประมาณปี พ.ศ. 2557 ถึงปัจจุบัน เป็นช่วงที่เทคโนโลยีทางการเงินขยายตัวจากประเทศพัฒนาแล้วไปสู่ประเทศกำลังพัฒนา โดยให้ความสำคัญกับการเข้าถึงทางการเงิน (Financial Inclusion) และยังเกิดบริการทางการเงินรูปแบบใหม่ที่ไม่ต้องพึ่งธนาคาร ซึ่งนับเป็นการผสมผสานเทคโนโลยีทางการเงินขั้นสูงเข้ากับเป้าหมายด้านความเท่าเทียมและความยั่งยืน โดยเน้นการกระจายโอกาสทางการเงินสู่ประชาชนทุกระดับ โดยเฉพาะในประเทศกำลังพัฒนา ถือเป็นยุคที่เทคโนโลยีทางการเงินไม่ได้เป็นเพียงนวัตกรรมเพื่อความสะดวกเท่านั้น แต่ยังเป็นเครื่องมือเพื่อลดความเหลื่อมล้ำและสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างครอบคลุม (สฤณี อาชวานันทกุล, 2560)

โดยสรุป พัฒนาการของเทคโนโลยีทางการเงิน สามารถจำแนกออกเป็น 4 ยุคดังต่อไปนี้

FinTech 1.0 (ปี พ.ศ. 2409–2510) : จุดเริ่มต้นของการเปลี่ยนแปลงระบบการเงินจากระบบแอนะล็อกไปสู่ดิจิทัล โดยมีการนำเทคโนโลยีพื้นฐาน เช่น ระบบโทรเลข โทรศัพท์ และคอมพิวเตอร์รุ่นแรก มาใช้เพื่อสนับสนุนการเชื่อมโยงข้อมูลทางการเงินระหว่างประเทศ (Arner et al., 2015) ส่วนในประเทศไทย แม้ยังไม่ได้พัฒนาเทคโนโลยีการเงินของตนเองอย่างชัดเจนในยุคนี้ แต่ก็เริ่มมีการวางรากฐานของระบบการเงินสมัยใหม่ โดยเฉพาะในปี พ.ศ. 2449 ที่มีการก่อตั้งธนาคารพาณิชย์แห่งแรกของประเทศ คือ แบงก์สยามกัมมาจล (Siam Commercial Bank) ซึ่งถือเป็นก้าวแรกของการเข้าสู่ระบบธนาคารสมัยใหม่ (กรุงเทพธุรกิจออนไลน์, 2563)

FinTech 2.0 (ปี พ.ศ. 2510–2551) : พัฒนาการของบริการทางการเงินรูปแบบดิจิทัลดั้งเดิม เป็นช่วงที่เทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาปฏิวัติระบบการเงินอย่างเต็มรูปแบบ เริ่มจากการเปิดตัวเครื่องกดเงินสดอัตโนมัติ ในปี พ.ศ. 2510 ตามมาด้วยการใช้งานบัตรเครดิตและบัตรเดบิตที่กลายเป็นช่องทางชำระเงินสำคัญในทศวรรษต่อมา รวมถึงการพัฒนาระบบโอนเงินระหว่างประเทศ SWIFT ในปี พ.ศ. 2516 ที่ช่วยให้การโอนเงินระหว่างประเทศมีความปลอดภัยและรวดเร็วมากขึ้น การเกิดขึ้นของอินเทอร์เน็ตในช่วงปี พ.ศ. 2523–2533 ทำให้ธนาคารอิเล็กทรอนิกส์ (Internet Banking) เริ่มแพร่หลายและช่วยให้ผู้บริโภคสามารถเข้าถึงบริการทางการเงินได้สะดวกยิ่งขึ้น (Arner et al., 2015) ส่วนในประเทศไทย ธนาคารไทยพาณิชย์เป็นธนาคารแรกที่นำเครื่องกดเงินสดอัตโนมัติ เข้ามาใช้ในปี พ.ศ. 2526 และเริ่มมีการใช้ธนาคารอิเล็กทรอนิกส์ในช่วงปลายทศวรรษที่ 2540 ช่วยให้ลูกค้าสามารถทำธุรกรรมการเงินได้โดยไม่ต้องเดินทางไปสาขา (สฤณี อาชวานันทกุล, 2560)

FinTech 3.0 (ปี พ.ศ. 2551–ปัจจุบัน) : ยุคที่ทุกคนจะเข้าถึงบริการทางการเงิน (Democratization of Financial Services) หลังจากวิกฤตการเงินโลกในปี พ.ศ. 2551 ความไว้วางใจในสถาบันการเงินแบบดั้งเดิมลดลง ส่งผลให้เทคโนโลยีทางการเงินเข้ามามีบทบาทมากขึ้น สามารถให้บริการทางการเงินอย่างสะดวก รวดเร็ว และมีต้นทุนต่ำ ตัวอย่างเทคโนโลยีสำคัญในยุคนี้ ได้แก่ บริการธนาคารผ่านมือถือ (Mobile Banking) บล็อกเชน ปัญญาประดิษฐ์ (AI) ข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) และระบบชำระเงินผ่านมือถือ ซึ่งช่วยเพิ่มการเข้าถึงและความโปร่งใสในระบบการเงิน (Lee & Shin, 2018) แนวคิดนี้สอดคล้องกับทฤษฎีการเติบโตจากปัจจัยภายใน (Endogenous Growth Theory) ของ Paul Romer ที่ให้ความสำคัญกับนวัตกรรมและองค์ความรู้ ในฐานะปัจจัยหลักของการเติบโตอย่างยั่งยืน (Romer, 1986; 1990) ส่วนในประเทศไทย มีการพัฒนาแอปพลิเคชันธนาคารบนมือถือ เช่น SCB EASY และ K PLUS รวมถึงการเปิดตัวระบบพร้อมเพย์ (PromptPay) ภายใต้การดูแลของธนาคารแห่งประเทศไทยในปี พ.ศ. 2559 ซึ่งช่วยให้ประชาชนสามารถโอนเงินได้อย่างสะดวกและไม่มีค่าธรรมเนียม (สฤณี อาชวานันทกุล, 2560)

FinTech 3.5 (ปี พ.ศ. 2557-ปัจจุบัน) : ยุคของการรวมตัวทางดิจิทัลและการขยายสู่ประเทศกำลังพัฒนา ตลาดเกิดใหม่ในเอเชียและแอฟริกากำลังอยู่ในช่วง FinTech 3.5 โดยใช้เทคโนโลยีทางการเงินเพื่อแก้ไขปัญหาการเข้าถึงบริการทางการเงินของประชากรที่ไม่สามารถใช้บริการธนาคารแบบดั้งเดิมได้ บริการธนาคารผ่านมือถือและ Digital Payment เช่น Alipay ในประเทศจีนได้เข้ามามีบทบาทอย่างมาก (Demirgüç-Kunt et al., 2018) ทำให้ประชาชนในพื้นที่ชนบทสามารถทำธุรกรรมได้โดยไม่ต้องพึ่งพาธนาคารสาขา ส่วนในประเทศไทยมุ่งเน้นการใช้เทคโนโลยีเพื่อขยายการเข้าถึงบริการทางการเงิน เช่น การใช้แอปพลิเคชันเป่าตั้งเพื่อโอนเงินสนับสนุนจากภาครัฐ และการใช้ QR Payment ในการใช้จ่าย ทำให้ประชาชนสามารถทำธุรกรรมได้โดยไม่ต้องใช้เงินสดและไม่จำเป็นต้องมีบัญชีธนาคาร (สฤณี อาชวานันทกุล, 2560)

พัฒนาการของเทคโนโลยีทางการเงินในประเทศไทยเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องและสอดคล้องกับทิศทางของโลก จากการรับเอาเทคโนโลยีในยุคเริ่มต้นสู่การพัฒนากระบวนการเงินดิจิทัลในปัจจุบัน เทคโนโลยีทางการเงินยังเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและลดความเหลื่อมล้ำทางการเงินในสังคมไทย ทั้งนี้ การส่งเสริมนวัตกรรมควบคู่กับการกำกับดูแลที่มีประสิทธิภาพจากภาครัฐ จะเป็นสิ่งที่ทำให้ประเทศไทยสามารถก้าวสู่นาคตทางการเงินที่ครอบคลุมและยั่งยืนได้

บทบาทของเทคโนโลยีทางการเงินที่มีต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ

ทฤษฎีการเจริญเติบโตจากภายใน (Endogenous Growth Theory) เป็นแนวคิดทางเศรษฐศาสตร์ที่ได้รับการพัฒนาขึ้นโดย Paul Romer เพื่ออธิบายกลไกการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในระยะยาวจากปัจจัยภายในระบบเศรษฐกิจ โดยเฉพาะการเน้นบทบาทของความรู้นวัตกรรม และการลงทุนในทุนมนุษย์ เป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนการเพิ่มขึ้นของผลิตภาพรวม (Total Factor Productivity: TFP) ให้มีความสำคัญกับการสะสมความรู้และทักษะในระยะยาว และมองว่าความรู้เป็นสินค้าสาธารณะที่ไม่มีวันหมดไป (Non-Rivalrous) ซึ่งสามารถสร้างผลตอบแทนต่อขนาดที่เพิ่มขึ้น (Increasing Returns to Scale) (Romer, 1986)

นวัตกรรมและการลงทุนในทุนมนุษย์มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจในระยะยาว การลงทุนในการวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R&D) การศึกษา และการฝึกอบรม ช่วยสร้างฐานความรู้และทักษะที่จำเป็นสำหรับการพัฒนานวัตกรรมใหม่ ๆ นำไปสู่การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ภายใต้กรอบของทฤษฎีการเจริญเติบโตจากภายในสามารถถ่ายทอดผ่านแนวคิดเรื่องผลิตภาพรวมของปัจจัยการผลิต หรือ A ในฟังก์ชันการผลิตแบบคobb-ดักลาส (Cobb-Douglas Production Function) ดังนี้

$$Y = A K^\alpha L^{1-\alpha}$$

โดยที่ Y คือ ผลิตภาพทางเศรษฐกิจ หรือ รายได้ประชาชาติ (National Income)

A คือ ปัจจัยความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีทางการเงิน

K คือ ปัจจัยทุน (Capital)

L คือ ปัจจัยแรงงาน (Labor)

α คือ สัดส่วนผลิตผลของปัจจัยการผลิต

ภายใต้กรอบแนวคิดนี้ ค่า A เดิมเคยถูกมองว่าเป็นค่าคงที่จากปัจจัยภายนอก (Exogenous) ในทฤษฎีการเจริญเติบโตแบบดั้งเดิม (Neoclassical Growth Theory) ต่อมาได้ถูกแทนที่ด้วยแนวคิดทฤษฎีการเจริญเติบโตจากภายในที่ว่า ค่า A สามารถเติบโตได้จากปัจจัยภายใน (Endogenous) ผ่านการลงทุนในการวิจัยและพัฒนา การศึกษา และการฝึกอบรม ซึ่งเป็นการเพิ่มการลงทุนในทุนมนุษย์และเพิ่มองค์ความรู้ในระบบเศรษฐกิจ เมื่อพิจารณาบริบทในยุคเศรษฐกิจดิจิทัล เทคโนโลยีทางการเงินได้กลายมาเป็นหนึ่งในปัจจัยสำคัญที่มีศักยภาพในการเพิ่ม ค่า A อย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ เทคโนโลยีทางการเงินเป็นผลผลิตจากการลงทุนในความรู้ เทคโนโลยี และการพัฒนากระบวนการทางการเงิน ทำให้สามารถแสดงค่า A ในสมการการผลิตเป็นฟังก์ชันการผลิตที่สะท้อนการส่งผ่านของเทคโนโลยีทางการเงินได้ ดังนี้

$$Y = (A: \text{FinTech}) K^\alpha L^{1-\alpha}$$

ภายใต้สมการข้างต้นเทคโนโลยีทางการเงิน ถูกมองว่าเป็นปัจจัยภายในระบบเศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนผลิตภาพผ่านการลดต้นทุนทางธุรกรรม เพิ่มประสิทธิภาพในการจัดสรรทุน ขยายโอกาสในการเข้าถึงแหล่งเงินทุน และสนับสนุนการพัฒนาเครื่องมือทางการเงินใหม่ ๆ ที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภคและภาคธุรกิจ จากมุมมองของทฤษฎีการเจริญเติบโตจากภายใน ความสามารถของเทคโนโลยีทางการเงินในการยกระดับผลิตภาพถือเป็นกลไกภายในที่สามารถส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจในระยะยาว โดยเฉพาะในประเทศกำลังพัฒนาที่เทคโนโลยีทางการเงิน มีบทบาทในการลดข้อจำกัดของระบบการเงินแบบดั้งเดิม และเปิดโอกาสให้ประชาชนกลุ่มเปราะบางสามารถเข้าถึงบริการทางการเงินได้ง่ายขึ้น อันจะนำไปสู่การเพิ่มศักยภาพในการผลิตของทั้งระบบเศรษฐกิจในภาพรวม ยกตัวอย่างเช่น M-Pesa (ระบบชำระเงินแบบไร้เงินสด) ในประเทศเคนยา ไม่เพียงช่วยให้เกิดการเข้าถึงทางการเงินในวงกว้าง แต่ยังมีส่วนช่วยลดระดับความยากจนในกลุ่มประชากร ที่ถือเป็นตัวอย่างของการที่เทคโนโลยีทางการเงินสนับสนุนการเพิ่มผลิตภาพผ่านการเข้าถึงเงินทุนและบริการทางการเงินอย่างทั่วถึง (Suri & Jack, 2016) และกรณีของประเทศไทย การเติบโตของบริการธนาคารบนมือถือ และกระเป๋าเงินอิเล็กทรอนิกส์ (e-Wallet) สะท้อนถึงบทบาทสำคัญของเทคโนโลยีทางการเงิน ในการเพิ่มประสิทธิภาพของระบบเศรษฐกิจไทย ซึ่งงานศึกษาของ Hossian (2021) ชี้ให้เห็นว่า การใช้งานกระเป๋าเงินอิเล็กทรอนิกส์มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมสังคมไร้เงินสดในประเทศไทย โดยมีการใช้งานที่แพร่หลายในทั้งภาคทางการและไม่เป็นทางการ ซึ่งช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการทำธุรกรรมทางการเงินและลดต้นทุนที่เกี่ยวข้อง

เพื่อแสดงการเชื่อมโยงบทบาทของเทคโนโลยีทางการเงินภายใต้ฟังก์ชันการผลิตของทฤษฎีการเจริญเติบโตจากภายใน ซึ่งค่า A ไม่ใช่ค่าคงที่ แต่สามารถเพิ่มขึ้นได้จากการลงทุนในปัจจัยภายใน เช่น ความรู้ เทคโนโลยี นวัตกรรม และการเข้าถึงบริการทางการเงินเทคโนโลยีทางการเงิน ถือเป็นหนึ่งในรูปแบบนวัตกรรมที่ทำให้ ค่า A เพิ่มขึ้นได้โดยตรง ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ตัวอย่างเทคโนโลยีทางการเงินที่ส่งผลให้ค่า A เพิ่มขึ้น ในทฤษฎีการเจริญเติบโตจากภายใน

เทคโนโลยีทางการเงิน	การส่งผ่านผลกระทบต่อค่า A
การใช้บริการธนาคารบนมือถือ (Mobile Banking) และกระเป๋าเงินอิเล็กทรอนิกส์ (e-Wallet)	ลดต้นทุนการทำธุรกรรม เพิ่มความสะดวกรวดเร็ว ทำให้ธุรกิจและแรงงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น
แพลตฟอร์มสินเชื่อดิจิทัล	ขยายการเข้าถึงทุนไปยังกลุ่มที่เคยเข้าไม่ถึง หรือขยายกิจกรรมการผลิต
ระบบชำระเงินแบบไร้เงินสด	เพิ่มการมีส่วนร่วมในระบบเศรษฐกิจ ผลักดันกิจกรรมทางเศรษฐกิจของแรงงานนอกระบบ

ที่มา: คณะผู้จัดทำ (2568)

ด้วยเหตุนี้เทคโนโลยีทางการเงินถือเป็นปัจจัยภายใน จากการเพิ่มขึ้นของประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจผ่านเทคโนโลยีทางการเงิน ไม่ได้เกิดจากเพิ่มของปัจจัยทุน (K) หรือปัจจัยแรงงาน (L) โดยตรง แต่เป็นการทำให้เศรษฐกิจผลิตได้มากขึ้นจากทุนและแรงงานที่มีอยู่เดิม ซึ่งตรงกับความหมายของการเพิ่ม A ในฟังก์ชันการผลิต ซึ่งหากมีการลงทุนในเทคโนโลยีทางการเงิน จะทำให้ A มีค่าสูงขึ้น และก็จะทำให้ผลผลิตทางเศรษฐกิจ หรือรายได้ประชาชาติ มีค่าสูงตามเช่นกัน โดยที่ไม่จำเป็นต้องเพิ่มปัจจัยทุน หรือปัจจัยแรงงาน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเทคโนโลยีทางการเงิน ผลักดันให้เกิดการพัฒนาทางเศรษฐกิจสามารถลดต้นทุนการทำธุรกรรม ส่งเสริมการเข้าถึงแหล่งเงินทุน สนับสนุนการสร้างสรรคนวัตกรรมใหม่ ๆ และเพิ่มผลิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

บทบาทของเทคโนโลยีทางการเงินที่มีต่อความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและการกระจายรายได้

ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและปัญหาการกระจายรายได้อย่างไม่เท่าเทียมเป็นหนึ่งในความท้าทายสำคัญของการพัฒนาเศรษฐกิจในหลายประเทศรวมถึงประเทศไทย ซึ่งมีลักษณะของความเหลื่อมล้ำเชิงโครงสร้างที่สืบเนื่องจากความแตกต่างในการเข้าถึงทรัพยากร โอกาสทางเศรษฐกิจ และบริการภาครัฐ ปัจจัยเหล่านี้ส่งผลให้ประชาชนบางกลุ่ม โดยเฉพาะผู้มีรายได้น้อย แรงงานนอกระบบ เกษตรกร และผู้ประกอบการรายย่อย ไม่สามารถเข้าถึงกลไกทางเศรษฐกิจสมัยใหม่ได้อย่างเท่าเทียม ซึ่งสะท้อนผ่านระดับการกระจายรายได้ที่ไม่เป็นธรรม และการมีส่วนร่วมในระบบเศรษฐกิจที่จำกัด

จากการศึกษาของ ปิ่นวดี ศรีสุพรรณ และคณะ (2566) พบว่า สถานการณ์ความเหลื่อมล้ำในสังคมไทยสามารถเข้าใจได้ผ่านการวิเคราะห์โครงสร้างชนชั้น ซึ่งสะท้อนให้เห็นความแตกต่างในการเข้าถึงทุนในรูปแบบต่าง ๆ ได้แก่ ทุนเศรษฐกิจ ทุนทางสังคม และทุนวัฒนธรรม โดยชนชั้นที่อยู่ในสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมที่สูงกว่าจะมีโอกาสในการเข้าถึงทรัพยากรและโอกาสในชีวิตที่มากกว่า ขณะที่ชนชั้นล่างมักเผชิญกับข้อจำกัดเชิงโครงสร้างที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต ซึ่งประเด็นนี้มีความเชื่อมโยงโดยตรงกับแนวคิดเรื่องการกระจายรายได้ที่ไม่ได้จำกัดอยู่เพียงการแบ่งสรรรายได้หรือเงินเท่านั้น แต่ยังหมายถึงการกระจายความมั่งคั่งในเชิงกว้าง เช่น ทรัพย์สิน บริการสาธารณะ และโอกาสในการพัฒนาศักยภาพของแต่ละบุคคล

ในมิตินี้ เทคโนโลยีทางการเงินได้เข้ามาเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยลดช่องว่างทางเศรษฐกิจและสร้างระบบการกระจายโอกาสทางการเงินที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น (World Bank, 2016) โดยเฉพาะในยุคที่ FinTech 3.5 ได้ขยายตัวจากประเทศพัฒนาแล้วเข้าสู่ประเทศกำลังพัฒนาอย่างกว้างขวาง รวมถึงประเทศไทย เทคโนโลยีเหล่านี้ช่วยให้บริการทางการเงินมีความเข้าถึงง่าย ต้นทุนต่ำ และปรับตัวได้ตามกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งแตกต่างจากระบบธนาคารแบบดั้งเดิมที่มักมีข้อจำกัดด้านเอกสาร หลักทรัพย์ค้ำประกัน หรือภูมิประเทศที่ห่างไกล ตัวอย่างสำคัญของบทบาทนี้คือ การใช้บริการธนาคารบนมือถือและกระเป๋าเงินอิเล็กทรอนิกส์ ที่ช่วยให้ประชาชนสามารถทำธุรกรรมทางการเงินได้ทุกที่ทุกเวลา โดยไม่จำเป็นต้องเดินทางไปยังธนาคาร ซึ่งในหลายพื้นที่ของประเทศไทย การเดินทางเข้าถึงธนาคารอาจใช้เวลานานและมีต้นทุนสูง

อีกด้านหนึ่งที่เด่นชัดคือบทบาทของสินเชื่อดิจิทัล หรือ Digital Lending ซึ่งมีความสำคัญต่อกลุ่มประชากรที่ไม่สามารถเข้าถึงสินเชื่อในระบบได้ เช่น แรงงานนอกระบบ พ่อค้าแม่ค้าออนไลน์ หรือเกษตรกรรายย่อย ปัจจุบันมีหลายแพลตฟอร์มในประเทศไทยที่ได้รับใบอนุญาตจากธนาคารแห่งประเทศไทยในการปล่อยสินเชื่อดิจิทัลโดยอิงจากพฤติกรรม การใช้จ่ายออนไลน์หรือประวัติการชำระเงินผ่านแอปพลิเคชัน มากกว่าการใช้รายงานเครดิตแบบเดิม ซึ่งช่วยเปิดโอกาสให้กับผู้ที่เคยถูกปฏิเสธจากธนาคาร ส่งผลให้เกิดการหมุนเวียนทางรายได้ใหม่ ลดการพึ่งพาหนี้นอกระบบ และช่วยป้องกันความเปราะบางทางการเงิน

นอกจากนี้ ภาครัฐเองได้ใช้เทคโนโลยีทางการเงินเป็นกลไกสำคัญในการดำเนินนโยบายกระตุ้นเศรษฐกิจ เช่น โครงการคนละครึ่ง และบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ที่ดำเนินผ่านแอปพลิเคชันเป๋าตัง ซึ่งสามารถลดต้นทุนการบริหารจัดการงบประมาณ เพิ่มความโปร่งใส และเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ในขณะที่ภาคประชาชนสามารถเข้าถึงความช่วยเหลือได้อย่างรวดเร็ว ลดภาระค่าใช้จ่าย และสามารถนำเงินไปใช้เพื่อสนับสนุนเศรษฐกิจอย่างเป็นรูปธรรม (Bank of Thailand, 2021)

จึงกล่าวได้ว่า เทคโนโลยีทางการเงินมีบทบาทสำคัญในการสร้างความเสมอภาคทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มผู้ที่เคยถูกตัดออกจากระบบการเงินแบบดั้งเดิม การส่งเสริมและขยายแพลตฟอร์มการใช้งานของเทคโนโลยีทางการเงินจึงเป็นสิ่งที่รัฐบาลและภาคเอกชนควรร่วมมือกันอย่างเข้มข้น (Chuen & Teo, 2015) ทั้งในด้านการลงทุนพัฒนาระบบพื้นฐานและการวางนโยบาย เพื่อกระตุ้นความเชื่อมั่นของผู้บริโภคและผู้ให้บริการในระบบให้สามารถเติบโตไปสู่เศรษฐกิจที่ทั่วถึงและยั่งยืนได้ ดังนั้น หากมีการสนับสนุนเทคโนโลยีทางการเงินอย่างเป็นระบบ เทคโนโลยีนี้จะสามารถเป็นเครื่องมือที่มีศักยภาพในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจที่ทั่วถึง เป็นธรรม ช่วยลดช่องว่างทางเศรษฐกิจ และเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงทรัพยากรทางการเงินอย่างเท่าเทียมให้แก่ประชาชนทุกกลุ่มในสังคมไทย

ความท้าทายและข้อจำกัดของเทคโนโลยีทางการเงิน

การพัฒนาเทคโนโลยีทางการเงินได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในการเปลี่ยนแปลงระบบการเงินแบบดั้งเดิมให้เข้าสู่ระบบดิจิทัลที่มีความคล่องตัวมากขึ้น อย่างไรก็ตาม การเติบโตอย่างรวดเร็วย่อมมาพร้อมกับความท้าทายและข้อจำกัดที่หลากหลาย แบ่งออกเป็น 6 ประการ ดังต่อไปนี้

ประการแรก ความท้าทายด้านกฎระเบียบและข้อจำกัดดูแล เนื่องจากเทคโนโลยีทางการเงินต้องดำเนินงานภายใต้ข้อบังคับทางกฎหมายที่แตกต่างกันในแต่ละประเทศ ซึ่งอาจทำให้การขยายธุรกิจระหว่างประเทศต้องใช้ต้นทุนสูงและมีความซับซ้อนเพิ่มขึ้น (Arner et al., 2017) ในประเทศไทยแม้ว่าหน่วยงานกำกับดูแล เช่น ธนาคารแห่งประเทศไทย และสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) จะพยายามส่งเสริมผ่านนโยบายสนับสนุนต่าง ๆ แต่ก็ยังต้องเผชิญกับความไม่ชัดเจนของกรอบกฎหมายบางประเภท เช่น การให้บริการสินเชื่อผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ (P2P Lending) การออกเหรียญดิจิทัล (ICO) หรือการใช้คริปโทเคอร์เรนซี ซึ่งยังอยู่ในระยะการกำกับดูแลที่พัฒนาอยู่ตลอดเวลา (Bank of Thailand, 2022)

ประการที่สอง ความมั่นคงด้านไซเบอร์และการจัดการข้อมูลส่วนบุคคล เนื่องจากการดำเนินงานของเทคโนโลยีทางการเงิน ต้องพึ่งพาระบบข้อมูลและการเชื่อมต่อออนไลน์เป็นหลัก ซึ่งเสี่ยงต่อการถูกโจมตีทางไซเบอร์ และละเมิดความเป็นส่วนตัวของผู้ใช้งาน (Lee & Shin, 2018) แม้ในประเทศไทยจะมีกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (PDPA) ที่มีผลบังคับใช้ในปัจจุบัน แต่ในทางปฏิบัติยังคงมีความท้าทายในเรื่องการขาดทรัพยากรและความรู้ด้านความปลอดภัยทางไซเบอร์ (สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์, 2565) ดังนั้น การส่งเสริมให้ผู้ให้บริการเทคโนโลยีทางการเงินเข้าร่วมโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับความปลอดภัยไซเบอร์และการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล โดยความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน จึงเป็นแนวทางสำคัญในการยกระดับความพร้อมของผู้ให้บริการในประเทศ (สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล, 2566)

ประการที่สาม ความเชื่อมั่นของผู้บริโภค แม้ว่าเทคโนโลยีทางการเงินจะช่วยให้การเข้าถึงบริการทางการเงินสะดวกและรวดเร็วขึ้น แต่ผู้ใช้งานบางกลุ่มยังลังเลที่จะใช้บริการ เนื่องจากความกังวลด้านความปลอดภัย การหลอกลวงทางออนไลน์ และความไม่เข้าใจในเทคโนโลยี โดยเฉพาะในกลุ่มผู้สูงอายุหรือผู้ที่มีความรู้ด้านดิจิทัลจำกัด (สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล, 2565) หน่วยงานรัฐและเอกชนควรส่งเสริมการยกระดับทักษะด้านดิจิทัลผ่านโครงการอบรมความรู้ทางการเงินและความปลอดภัยไซเบอร์สำหรับประชาชน เพื่อสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการใช้บริการและเสริมสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้ใช้งานทุกกลุ่ม (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2566ก)

ประการที่สี่ ข้อจำกัดด้านโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยี ในหลายพื้นที่ของประเทศไทย โดยเฉพาะในเขตชนบทหรือพื้นที่ห่างไกล ระบบอินเทอร์เน็ตยังไม่ครอบคลุมหรือมีความเสถียรต่ำ ส่งผลให้ประชาชนบางกลุ่มไม่สามารถเข้าถึงบริการเทคโนโลยีทางการเงินได้อย่างเต็มที่ (Demirgüç-Kunt et al., 2018) อย่างไรก็ตาม รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้เริ่มดำเนินโครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัล เช่น โครงการเน็ตประชารัฐ ที่มีเป้าหมายในการขยายเครือข่ายอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงให้ครอบคลุมทุกหมู่บ้าน เพื่อสร้างระบบที่สามารถเชื่อมต่อและแลกเปลี่ยนข้อมูลได้อย่างปลอดภัยและมีประสิทธิภาพ (ศูนย์ขับเคลื่อนการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม, 2563) แนวทางเหล่านี้จะช่วยลดช่องว่างทางดิจิทัลและสนับสนุนให้เทคโนโลยีทางการเงินเข้าถึงประชาชนทุกกลุ่มได้อย่างเท่าเทียม

ประการที่ห้า การผสมผสานเทคโนโลยีใหม่เข้ากับระบบเดิม เช่น ปัญหาในการปรับใช้ปัญญาประดิษฐ์ หรือบล็อกเชนกับระบบงานขององค์กรที่ยังใช้โครงสร้างดั้งเดิม ซึ่งกระบวนการปรับปรุงระบบเหล่านี้ต้องใช้เวลา ทุน และบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน (Gomber et al., 2017) ส่วนในประเทศไทยปัญหานี้เห็นได้ชัดในกลุ่มผู้ให้บริการทางการเงินขนาดกลางและขนาดเล็ก รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีนโยบายสนับสนุนการยกระดับเทคโนโลยีของภาคธุรกิจ เช่น โครงการส่งเสริมการประยุกต์ใช้ปัญญาประดิษฐ์ และการให้ทุนสนับสนุนพัฒนานวัตกรรม ทำให้ผู้ประกอบการไทยสามารถเข้าถึงทรัพยากร ความรู้ และเครื่องมือที่จำเป็นในการเปลี่ยนผ่านสู่ระบบดิจิทัลได้ดียิ่งขึ้น (สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล, 2566ก)

ประการสุดท้าย ข้อจำกัดในการลดความเหลื่อมล้ำทางการเงิน แม้ว่าเทคโนโลยีทางการเงินจะมีศักยภาพในการขยายการเข้าถึงบริการทางการเงินให้ครอบคลุมประชากรทุกกลุ่ม แต่ในประเทศไทยยังพบว่า กลุ่มประชาชนที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกล แรงงานนอกระบบ หรือผู้สูงอายุ ยังคงประสบปัญหาในการเข้าถึงบริการเหล่านี้ เนื่องจากขาดทักษะดิจิทัล ความรู้ทางการเงิน และการเข้าถึงอุปกรณ์ที่จำเป็น ดังนั้น ควรเน้นการเสริมสร้างทักษะดิจิทัลและความรู้ทางการเงินผ่านการอบรมเชิงปฏิบัติการ การส่งเสริมการเข้าถึงอุปกรณ์และอินเทอร์เน็ตในราคาที่เหมาะสม ตลอดจนการออกแบบแอปพลิเคชันหรือบริการทางการเงินให้ใช้งานง่ายและเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายที่มีข้อจำกัดด้านเทคโนโลยี เพื่อให้เทคโนโลยีทางการเงินสามารถลดความเหลื่อมล้ำได้อย่างแท้จริง (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2566)

ดังนั้น แม้ว่าเทคโนโลยีทางการเงินจะมีศักยภาพในการขยายการเข้าถึงบริการทางการเงินอย่างกว้างขวางและลดช่องว่างทางการเงิน แต่หากไม่สามารถจัดการกับความท้าทายและข้อจำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพ เทคโนโลยีทางการเงินนี้ก็อาจไม่สามารถเติมเต็มบทบาทในด้านความเสมอภาคทางเศรษฐกิจได้อย่างแท้จริง

บทสรุป

บทความวิชาการนี้ได้สะท้อนให้เห็นถึงบทบาทของเทคโนโลยีทางการเงินในฐานะเครื่องมือเชิงโครงสร้างที่มีศักยภาพในการขับเคลื่อนการเติบโตทางเศรษฐกิจควบคู่ไปกับการลดความเหลื่อมล้ำทางรายได้ในประเทศไทย โดยอธิบายผ่านกรอบแนวคิดทางเศรษฐศาสตร์ ได้แก่ ทฤษฎีการเจริญเติบโตจากภายใน (Endogenous Growth Theory) ซึ่งมุ่งเน้นบทบาทของนวัตกรรม ความรู้ และทุนมนุษย์ในฐานะปัจจัยหลักที่ส่งเสริมผลิตภาพโดยรวม และแนวคิดเส้นโค้งคูเซนตส์ (Kuznets Curve) ซึ่งชี้ให้เห็นว่า ในช่วงต้นของการพัฒนาเศรษฐกิจ ความเหลื่อมล้ำมักเพิ่มขึ้น ก่อนที่จะลดลงเมื่อโครงสร้างทางเศรษฐกิจมีความทั่วถึงและมีเสถียรภาพมากขึ้น

ในบริบทของประเทศไทย การเปลี่ยนผ่านเข้าสู่ยุคเศรษฐกิจดิจิทัล ส่งผลให้เทคโนโลยีทางการเงินเข้ามามีบทบาทอย่างมากในการเปลี่ยนแปลงรูปแบบของการให้บริการทางการเงิน ทั้งในมิติของการลดต้นทุน เพิ่มประสิทธิภาพ และที่สำคัญคือการ ขยายโอกาสในการเข้าถึงบริการทางการเงิน โดยเฉพาะในกลุ่มประชากรเปราะบางที่เคยถูกกีดกันออกจากระบบการเงินแบบดั้งเดิม เช่น ผู้มีรายได้น้อย แรงงานนอกระบบ เกษตรกรรายย่อย และประชาชนในพื้นที่ห่างไกล

เครื่องมือที่เป็นรูปธรรมของระบบต่าง ๆ เช่น พร่อมเพย์ (PromptPay) และแอปพลิเคชันเป่าตัง (Paotang) ภายใต้การดำเนินโครงการของภาครัฐ เช่น คนละครึ่ง และ บัตรสวัสดิการแห่งรัฐ เป็นตัวอย่างเชิงประจักษ์ที่สะท้อนถึงบทบาทเชิงรูปธรรมของเทคโนโลยีทางการเงิน ในการเสริมสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจของครัวเรือน ลดต้นทุนการดำเนินนโยบายรัฐ และส่งเสริมการกระจายรายได้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ ยังส่งผลต่อการกระตุ้นเศรษฐกิจฐานรากและส่งเสริมการหมุนเวียนของรายได้ภายในชุมชนอีกด้วย

อย่างไรก็ตาม แม้เทคโนโลยีทางการเงินจะมีศักยภาพสูงในการเป็นเครื่องมือลดความเหลื่อมล้ำและส่งเสริมความเป็นธรรมทางเศรษฐกิจ แต่ก็ยังคงเผชิญกับความท้าทายและข้อจำกัด ที่ต้องจัดการอย่างรอบด้าน ไม่ว่าจะเป็นความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงเทคโนโลยี ทักษะดิจิทัลที่ไม่เท่ากัน ความเสี่ยงด้านความมั่นคงไซเบอร์ ข้อจำกัดทางกฎหมาย รวมถึงความไม่เชื่อมั่นของผู้บริโภคในบางกลุ่ม โดยเฉพาะผู้สูงอายุหรือผู้ที่อยู่ในพื้นที่ชนบทที่มีโครงสร้างพื้นฐานทางดิจิทัลต่ำ ดังนั้น การออกแบบนโยบายที่มุ่งสร้างระบบนิเวศของเทคโนโลยีทางการเงินให้เติบโต มีความยืดหยุ่น และคำนึงถึงความเท่าเทียมในการเข้าถึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง การบูรณาการระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาการ และภาคประชาชนในการขับเคลื่อนอย่างเป็นระบบ จะสามารถนำไปสู่เศรษฐกิจที่เติบโตบนฐานของความทั่วถึง ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง และสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

- กรุงเทพธุรกิจออนไลน์. (2563). เปิดตำนาน 'ไทยพาณิชย์' จากสยามกัมมาจลถึง 'SCB' แแบงก์แรกในไทย. สืบค้นจาก <https://www.bangkokbiznews.com/lifestyle/909578>.
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2566). รายงานความมั่นคงทางเศรษฐกิจการเงิน. สืบค้นจาก <https://www.bot.or.th/th/thai-economy/state-of-thai-economy.html>.
- _____. (2566ก). รายงานประจำปี 2566: เศรษฐกิจไทยบนเส้นทางฟื้นตัวอย่างยั่งยืน. สืบค้นจาก https://www.bot.or.th/content/dam/bot/documents/th/research-and-publications/reports/bot-report/annual-report/annualreport2566/AnnualReport_2566R3.pdf.
- ปิ่นวดี ศรีสุพรรณ, ฐานิดา บุญวรรณ และ สุรางค์รัตน์ จำเนียรพล. (2566). ว่าด้วยชนชั้นและความเหลื่อมล้ำในสังคมไทยร่วมสมัย. *วารสารศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี*, 19(2), 27-57.
- วริษฐา บุญทวนวงศ์. (2562). ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความเหลื่อมทางรายได้ของประเทศไทย. (เศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์).
- ศูนย์ขับเคลื่อนการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม. (2563). รายงานการใช้อินเทอร์เน็ตของหมู่บ้านเน็ตประชารัฐ. สืบค้นจาก <https://npradm.netpracharat.com//mediadetail/QeGTd7jQ9r.pdf>.
- สฤณี อาชวานันทกุล. (2560). การเติบโตของ Fintech กับโอกาสการสร้างเศรษฐกิจที่พัฒนาอย่างทั่วถึง. สืบค้นจาก <https://salforest.com/knowledge/fintech-financial-inclusion>.
- สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์. (2565). รายงานการประเมินผลกระทบจากพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562. กรุงเทพฯ: สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ETDA).
- สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล. (2565). โครงการส่งเสริมทักษะความเข้าใจดิจิทัล (Digital Literacy) เพื่อการใช้เทคโนโลยีทางการเงินอย่างปลอดภัย. กรุงเทพฯ: กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม.
- _____. (2566). แนวทางส่งเสริมความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ในกลุ่มผู้ประกอบการดิจิทัลรายย่อย. กรุงเทพฯ: กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม.
- _____. (2566ก). รายงานฉบับสมบูรณ์โครงการประเมินผลการดำเนินงานของสำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล. สืบค้นจาก <https://www.depa.or.th/th/service-statistics/survey-report>.
- สิราภรณ์ จรุงศรีอภิสิทธิ์. (2561). เทคโนโลยีทางการเงิน (FinTech) กับการพัฒนาเศรษฐกิจไทย. *วารสารเศรษฐศาสตร์และนโยบายสาธารณะ*, 8(1), 13–30.
- Arner, D. W., Barberis, J., & Buckley, R. P. (2015). The Evolution of Fintech: A New Post-Crisis Paradigm?. *Georgetown Journal of International Law*, 47(4), 1271–1319.
- _____. (2017). FinTech and RegTech: impact on regulators and banks. *Journal of Banking Regulation*, 20(1), 4-24.
- Bank of Thailand. (2021). *Financial landscape and FinTech development in Thailand*. Bangkok: Bank of Thailand.
- _____. (2022). *Thailand's Financial Landscape and FinTech Ecosystem Report*. Retrieved from <https://www.bot.or.th/en/financial-innovation/financial-landscape.html>.
- Chuen, D. L. K., & Teo, E. G. (2015). Emergence of FinTech and the LASIC principles. *The Journal of Financial Perspectives: Fintech*, 3(3), 24-37.
- Demirgüç-Kunt, A., Klapper, L., Singer, D., Ansar, S., & Hess, J. (2018). *The Global Findex Database 2017: Measuring Financial Inclusion and the Fintech Revolution*. Washington, D.C.: World Bank Group.
- Gomber, P., Koch, J. A., & Siering, M. (2017). Digital finance and FinTech: Current research and future research directions. *Journal of Business Economics*, 87(5), 537–580.

- Hossain, M. S. (2021). *Cashless Payment Acceptance among Consumers in Thailand: A Case Study on Digital Wallets*. Retrieved from https://conferences.icosiam.com/icebis/wp-content/uploads/2022/07/5.-Sabbir_Cashless-payment-acceptance-among-consumers-in-Thailand-ICEBIS-2022.pdf.
- Jack, W., & Suri, T. (2014). Risk sharing and transactions costs: Evidence from Kenya's mobile money revolution. *American Economic Review*, 104(1), 183–223.
- _____. (2016). The long-run poverty and gender impacts of mobile money. *Science*, 354(6317), 1288–1292.
- Khera, P., Ogawa, M. S., & Sahay, M. R. (2021). *Is digital financial inclusion unlocking growth?*. Washington, D.C.: International Monetary Fund.
- Kuznets, S. (1955). Economic growth and income inequality. *American Economic Review*, 45(1), 1–28.
- Lee, I., & Shin, Y. J. (2018). Fintech: Ecosystem, business models, investment decisions, and challenges. *Business Horizons*, 61(1), 35–46.
- Nabi, I., & Shivakumar, J. (2001). *Back from the brink: Thailand's response to the 1997 economic crisis*. Washington, D.C.: World Bank Publications.
- Ozili, P. K. (2018). Impact of digital finance on financial inclusion and stability. *Borsa istanbul review*, 18(4), 329-340.
- Radelet, S., & Sachs, J. D. (1998). *The onset of the East Asian financial crisis*. Retrieved from <https://www.nber.org/papers/w6680>.
- Romer, P. M. (1986). Increasing returns and long-run growth. *Journal of Political Economy*, 94(5), 1002–1037.
- _____. (1990). Endogenous technological change. *Journal of Political Economy*, 98(5), S71–S102.
- Roubini, N., & Mihm, S. (2010). *Crisis economics: A crash course in the future of finance*. New York: Penguin Press.
- Suri, T., & Jack, W. (2016). The long-run poverty and gender impacts of mobile money. *Science*, 354(6317), 1288-1292.
- United Nations. (2015). *Transforming our world: The 2030 agenda for sustainable development*. Retrieved from <https://sdgs.un.org/2030agenda>.
- Wang, Z. (2024). Assessing the Impact of Financial Technology on Income Inequality: An Empirical Analysis Using Gini Coefficient and Theil Index. *Open Journal of Business and Management*, 13(1), 111-128.
- World Bank. (2016). *Innovative financial inclusion: 10 country cases*. Washington, D.C.: World Bank.
- _____. (2023). *GDP per capita (current US\$) - Thailand*. Retrieved from <https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.PCAP.CD?locations=TH>.